

Adomas Matuliauskas vyresnysis

Adomas Matuliauskas vyresnysis (gimė 1914 m. gruodžio 24 d. Peterhofe – mirė 1977 m. sausio 31 d. Vilniuje) – Lietuvos dailininkas, mozaikininkas, tapytojas, grafikas, Lietuvos knygos ženklų kūrėjas.

Biografija

Dailininkas Adomas Matuliauskas vyresnysis gimė 1914 m. gruodžio 24 d. Peterhofe ir augo lietuvių išėivių šeimoje. 1937 m. baigė Leningrado pedagoginę dailės mokyklą, nuo 1938 m. dirbo tapytoju apipavidalintoju. 1938–1941 m. metalo graviūrų spaudos meistras Rusijos dailės akademijoje. 1941–1943 m., Leningrado blokados metu, dirbo miesto priešgaisrinėje apsaugoje. 1946–1948 m. Leningrado dailininkų sąjungos narys. 1950 m. grįžęs į Lietuvą, gyveno Vilniuje. 1956 m. baigė Lietuvos valstybinį dailės institutą, Monumentaliosios tapybos katedros Freskos-mozaikos skyrių (diplominio darbo vadovė Irena Trečiokaitė-Žebenkienė). 1958–1960 m. sukūrė natūralaus akmens mozaiką „Rūpintojėlis“ Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčioje. Baigęs studijas dailininkas dirbo braižybos ir piešimo mokytoju keliose Vilniaus vidurinėse mokyklose. Adomas Matuliauskas su restauratorių grupe 1961–1963 m. restauravo sieninę tapybą, interjero elementus ir lubų plafono centrinės kompozicijos fragmentus Verkių dvaro rūmų rytinėje oficinoje. Nuo 1964 m. restauravo muziejinę tapybą, dirbo dailininku apipavidalintoju, kūrė knygos ženklus. Dailininkas mirė 1977 m. sausio 31 d. Vilniuje. Palaidotas Rokantiškių kapinėse.

Dailininko kūryba

1957 m. Adomas Matuliauskas sukūrė paveikslą „Gulintis Kristus“ Molėtų Šv. apaštalo Petro ir Povilo bažnyčiai, 1960 – akmens mozaiką Mozaika „Rūpintojėlis“ Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčioje. Nuo 1957 m. dailininkas pradėjo kurti knygos ženklus, ekslibrisus. Aktyviai dalyvavo įvairiose ekslibrisų parodose. Menininkas yra sukūręs keliasdešimt lino raižinių ir piešinių ciklų, kelis šimtus etiudų, virš 200 ekslibrisų. Dailininkas nemažai ekslibrisų yra paskyręs šeimos draugams ir bičiuliams – Antanui Kmieliauskui, Vincui ir Saulei Kisarauskams, Anastazijai Kašinskaitei, Zitai Žemaitytei, Valerijai Čiurlionytei-Karužienei, Stasiui Pinkui. Ekslibrisai atlikti lino (X3) ir metalo (C1) graviūros, autocinkografijos (A), oforto (C3) ir akvatintos (C5) technikomis. Ekslibrisuose derino klasikines ir modernias meninės raiškos priemones. Dailininko kūriniam būdinga romantinė poetinė nuotaika,

dekoratyvumas, ritmiška kūrinio elementų kompozicija. Asmeninės parodos: Peterhofe 1932, Vilniuje – 1972, 1976, Lvove – 1972, Rygoje – 1976, Peterhofe – 1977, Jonavoje – 1984. Ekslibrisų ir grafikos darbų yra Lietuvos dailės muziejuje, Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje, Vilniaus universiteto bibliotekos Grafikos kabinete bei privačiose kolekcijose Lietuvoje ir užsienyje.

Žymesni kūriniai

„Gulintis-Kristus“, drobė, aliejus, 100 x 250, paveikslas sukurtas Molėtų Šv. apaštalu Petro ir Povilo bažnyčiai, 1957.

„Rūpintojėlis“ natūralaus akmens mozaika, 395 x 395 cm, Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčioje, 1960.

Grafikos darbai (estampai): „Lietuvos peizažas“, pop. linoraiž. 25 x 50, 1964; „Senasis Vilnius“, pop. linoraiž. 44 x 287, 1961; „Vilniaus vandens lelijos“, pop. linoraiž. 35 x 28, 1961.

Ekslibrisai (knygos ženklai)

Dailininko šeima

Žmona Jadvyga Katinaitė-Matuliauskienė (gim. 1924 m., mirė 1971 m.) Lietuvos dailės muziejaus dailėtyrininkė, muziejininkė, Taikomosios dailės skyriaus vedėja, XVII–XVIII a. koklių ir kontušo juostų tyrinėtoja. Sūnus Adomas Matuliaskas (g. 1963 m.) dailininkas grafikas, dvi dukros Birutė Baušienė (g. 1965 m.) ir Jūratė Bazarienė (g. 1968 m.)

Literatūra ir šaltiniai

V. Kisarauskas, Adomo Matuliausko ekslibrisai, Naujos knygos, 1977, nr. 5, p. 24–25.

V. Kisarauskas, Adomą Matuliauską prisimenant: Apie dailininką monumentalistą, bibliofilą., Kultūros barai, 1982, nr. 6, p. 68–69.

Lietuvių ekslibrisas, sudarytojas V. Kisarauskas, 1991, p. 157, 237.

V. Kisarauskas: Dienoraščiai, atsiminimai, sudarytoja S. Kisarauskienė, 1999, p. 129–136.

Lygumai. Stačiūnai. Sudarytojai R. Jurgaitis, K. Kalibatas, P. Krikščiūnas, 2001, p. 347–348

N. Markauskaitė. Religinė dailė: anoniminė ir autorinė kūryba. Pro uždangą. Lietuva: 1009–2009. Sudarytojai A.

Butrimas, R. Janonienė, T. Račiūnaitė. VDA leidykla, 2009., p. 613

Lietuvos dailininkų žodynas. T. 4: 1945–1990. Sudarytoja M. Žvirblytė. Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2016. p. 480–481

Nuorodos

<http://adomasart.net/sviesiam-tevu-atminimui/>

<https://lnb.libis.lt/simpleSearch.do?pageSize=1&order=true&BI001=C10000512805>

Parengė Adomas Matuliauskas, Vilmantė Matuliauskienė, 2016-10-15